

การเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนแบบห้องเรียน

เสมือนของมหาวิทยาลัยเอกชน

OPTIMIZING THE VIRTUAL CLASSROOM TEACHING

MODEL OF PRIVATE UNIVERSITIES

ผู้วิจัย

พิภา สมณา

Lita Samana

researchlita@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือน การเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเอกชน โดยการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ ประชากรกลุ่มเป้าหมายมีอยู่ 2 กลุ่มคือ อาจารย์และนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในรูปแบบห้องเรียนเสมือน ของมหาวิทยาลัยเอกชนทั่วประเทศ โดยเลือกมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนเป็นหลัก จำนวน 8 แห่ง ๆ ละ 2 ห้องเรียนโดยกระจายตามภาคทั่วประเทศ เครื่องมือที่ใช้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกใช้ แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนที่เลือกแต่ละมหาวิทยาลัย ๆ ละ 2 ห้องเรียน จำนวน 80 คน รวม 640 คน และแบบสัมภาษณ์ (Semi-structural Interview) อาจารย์ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนแห่งละ 3 คน รวม 24 คน โดยสมมติฐานการวิจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านทรัพยากรเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์และการสื่อสาร ทักษะความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์ การรับรู้คุณค่าของเทคโนโลยีการสื่อสาร วัฒนธรรมการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และความร่วมมือกันในองค์กร มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของห้องเรียนเสมือน

ผลการวิจัยพบว่ามีเพียง 4 ปัจจัยเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือน เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ คือ 1) การรับรู้

คุณค่าของการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือน สามารถกระตุ้นให้อยากเรียน และแลกเปลี่ยนความรู้กับอาจารย์และเพื่อน ๆ มากขึ้น 2) วัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน ทำให้ผู้เรียนใน 8 มหาวิทยาลัยเอกชนยังมีวัฒนธรรมการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้เรียนมักจะยินดีปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่อาจารย์กำหนดให้อย่างเคร่งครัด 3) วัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านความเป็นปัจเจกนิยม/กลุ่มนิยม เป็นวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียนมีความเป็นกลุ่มนิยมมากกว่าที่จะเป็นปัจเจกนิยมผู้เรียนชอบทำงานที่อาจารย์มอบหมายให้โดยผ่านสื่อออนไลน์กับเพื่อนเป็นกลุ่มมากกว่าที่จะทำงานคนเดียว โดยมีความเชื่อใจกันในเรื่องระหว่างเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญที่ยึดเหนี่ยวสัมพันธ์ภาพภายในกลุ่ม และถ้าได้รับมอบหมายให้ทำงานคนเดียวแล้วจะมีความมั่นใจว่าสามารถทำให้งานสำเร็จได้น้อยกว่าการทำงานกลุ่ม และ 4) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือน ได้แก่ ทักษะและความชำนาญในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียน โดยคุณภาพการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: ห้องเรียนเสมือน กระบวนการเรียนการสอน เทคโนโลยีสารสนเทศ

ABSTRACT

The purpose of this study to identify factors that support and hinder the teaching in a virtual classroom. Teaching of private universities. The quantitative research design. The target population is two groups of faculty and students involved in teaching in a virtual classroom. Of private universities nationwide By private universities with teaching classrooms as per 2-digit number eight of the classroom according to region across the country. The instrument is divided into two parts: the first part of the questionnaire to collect information from each university selected students and two classrooms each, for a total of 80 640 people, and interviews. (Semi-structural Interview) professor's role involves teaching a Virtual Classroom 3 per cent of the total 24 people, including pro forma research. Computer technology resources and communication aspects. Skills in using computers. The perceived value of communications technology. Culture, communication and knowledge sharing and collaboration in the enterprise. Influence the success of a virtual classroom.

The results showed that only four factors that influence the quality of teaching in a virtual classroom. In order of importance: 1) to recognize the value of teaching in a virtual classroom. I would like to be able to motivate And exchange knowledge with teachers and friends more. 2) cultural exchange, learning to avoid uncertainty. The students in eight private universities, a culture of avoiding instability in the exchange of learning. Students are often willing to comply with the rules requiring strict teacher. 3) cultural knowledge of students in terms of individualism / groups. A culture of learning of students with a popular group. Rather than individualism Like the

students, the teachers assigned to a group with friends through online media. Rather than working alone The trust between friends is important to anchor the relationships within the group. He was assigned to work alone. Can be confident that completion was less than the working group and 4) factors that influence the quality of teaching in a virtual classroom, including skills and expertise in the use of computers to support learning. The quality of teaching in the classroom as increased efficiency.

Keywords : Virtual Classroom, Teaching Process, Information Technology

บทนำ

ในสภาวะปัจจุบัน ธุรกิจทางการศึกษามีการแข่งขันกันสูง การดำเนินธุรกิจเริ่มซับซ้อน และมีความไม่แน่นอนมากขึ้นหลาย ๆ ธุรกิจมีการปรับกลยุทธ์เพื่อความอยู่รอด ด้วยการนำแนวความคิดเกี่ยวกับการร่วมมือและแลกเปลี่ยนการใช้ทรัพยากรทั้งทางด้านทุน (Capital) และสติปัญญา (Intellectual) ร่วมกัน (Mowshowitz 1997) นอกจากทรัพยากรด้านทุน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินธุรกิจแล้ว แรงงานก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนสนับสนุนให้ธุรกิจบรรลุวัตถุประสงค์ หรือ เป้าหมาย ดังนั้นในสถานการณ์ปัจจุบันจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมี การพัฒนาไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมี การพัฒนาทักษะ ความรู้ ให้มีความเชี่ยวชาญ และเป็น มืออาชีพเพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผลที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการแข่งขันสูง และ ความต้องการพัฒนาทักษะ ความรู้ในการประกอบอาชีพ ของแรงงานที่กำลังจะเข้าสู่ระบบ หรือที่มีงานทำอยู่แล้ว ในระบบธุรกิจมีจำนวนมากขึ้น กอปรกับความก้าวหน้า ของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีมากขึ้น ปัจจัยเหล่านี้ ไม่ได้มีผลกระทบต่อธุรกิจเท่านั้น แต่ยังส่งผลไปยังการ ให้บริการการศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วยโดยเฉพาะ ความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน

ซึ่งรวมถึง อินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการให้บริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งจัดว่าเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในท้องถิ่น ให้มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการดำเนินวิถีชีวิต และสามารถสร้างองค์ความรู้ บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยเอกชนหลาย ๆ แห่งได้มีการนำระบบการศึกษาแบบห้องเรียนเสมือน มาเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการเสริมการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนนี้ เป็นการจัดการเรียนการสอนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือ อินทราเน็ต ระบบดังกล่าวเป็นการสื่อสารร่วมกันระหว่างอาจารย์กับ นักศึกษา โดยอาศัยซอฟต์แวร์เพื่อควบคุมโครงสร้างบรรยากาศแบบห้องเรียนเสมือน (The virtual classroom software) อาจารย์และนักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กันแบบภาวะต่างเวลา (Asynchronous) ซึ่งทำให้ผู้เรียนในระบบห้องเรียนเสมือนสามารถเชื่อมต่อเข้าไปศึกษาได้จากทุกที่ทุกเวลาอย่างไรก็ดี การเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนนี้ยังไม่ได้รับการพัฒนาและใช้อย่างแพร่หลายเท่าที่ควร การแก้ปัญหาส่วนใหญ่มักจะมุ่งเน้นที่ปัจจัยทางเทคโนโลยี โดยละเลยปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับตัวอาจารย์และนักศึกษา ตลอดจนปัญหาอื่น ๆ อาทิเช่น วัฒนธรรมในองค์กร ที่เกี่ยวกับระบบและการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ เพื่อที่จะนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงและนำเสนอต้นแบบของการจัดการเกี่ยวกับระบบห้องเรียนเสมือนที่มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนของมหาวิทยาลัยเอกชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีอยู่ 2 กลุ่ม คือ อาจารย์ และนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในรูปแบบห้องเรียนเสมือนของมหาวิทยาลัยเอกชน เครื่องมือที่ใช้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนที่เลือกในแต่ละมหาวิทยาลัยจำนวน 80 คน รวม 640 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple random sampling) และส่วนที่สอง ใช้แบบสัมภาษณ์ (Semi-structural Interview) อาจารย์ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนแต่ละ 3 คน รวม 24 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือน
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับ ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพของการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนตามความคิดเห็นของนักศึกษา

โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากนักศึกษาที่มีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนจำนวน 8 แห่ง ๆ ละ 80 คน รวม 640 คน และสัมภาษณ์อาจารย์ที่มีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนจำนวนแต่ละ 3 คน

2. รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้สอน ในรายวิชาที่มีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือน เพื่อสรุปวิเคราะห์ สำหรับเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การสรุปวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจนปัญหา และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยได้ใช้ผลจากการวิเคราะห์ และสรุปประเด็น จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การบรรยาย (Descriptive) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. การรับรู้ว่าการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนมีคุณค่าในทัศนะของผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้เรียนเห็นความสำคัญของเทคโนโลยี โดยเฉพาะเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย เห็นความสำคัญของการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนว่าสามารถกระตุ้นให้อยากเรียน และแลกเปลี่ยนความรู้กับอาจารย์และเพื่อน ๆ มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนมีความเห็นว่ายังไม่คุ้นเคยกับการเรียนการสอนแบบนี้ และให้ความเห็นว่าการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนส่งเสริมการมีส่วนร่วม และลดช่องว่างระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนยังอยู่ในระดับปานกลาง ทำให้ผู้เรียนยังยึดติดอยู่กับการเรียนการสอนในชั้นเรียนแบบเดิมมากกว่า สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้สอนที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า ทั้งหมดเห็นคุณค่าของการใช้เทคโนโลยีสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ว่าสามารถนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

2. ผู้เรียนใน 8 มหาวิทยาลัยเอกชนยังมีวัฒนธรรมการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในกรณีที่มีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือน ผู้เรียนมักจะยึดปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่อาจารย์กำหนดให้อย่างเคร่งครัด ซึ่งอยู่ในระดับมาก และมักจะไม่มั่นใจกับการแสดงความคิดเห็นโดยผ่านสื่อออนไลน์ เนื่องจากเกรงว่าความคิดเห็นที่แสดงออกไปอาจจะไม่ถูกต้อง หรือถูกวิจารณ์ สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนที่ตอบว่าถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยจะมีนโยบายสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ก็ตามในทางปฏิบัติจริง มีเว็บไซต์ไว้ให้นักศึกษาได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพียง 15 ราย และไม่มีเว็บไซต์ 9 ราย จากอาจารย์ผู้ถูก

สัมภาษณ์ทั้งหมด 24 ราย เหตุผลก็คือ ส่วนใหญ่มีการเรียนการสอนแบบผสม คือ มีการเรียนการสอนในชั้นเรียนเต็มตามเวลา และมีห้องเรียนเสมือนเพื่อเป็นการสอนเสริม โดยวิธีการสอนยังคงเป็นอาจารย์ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากผู้สอนเชื่อว่า คุณภาพการเรียนการสอนที่ดีขึ้นอยู่กับผู้สอนเป็นหลักและผู้สอนต้องมีความรอบรู้

3. วัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียนมีความเป็นกลุ่มนิยม มากกว่าที่จะเป็นปัจเจกนิยม โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ชอบที่จะทำงานที่อาจารย์มอบหมายให้โดยผ่านสื่อออนไลน์กับเพื่อนเป็นกลุ่มมากกว่าที่จะทำงานคนเดียว โดยมีความไว้วางใจกัน ในระหว่างเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญที่ยึดเหนี่ยวสัมพันธ์ภาพภายในกลุ่ม และถ้าได้รับมอบหมายให้ทำงานคนเดียวแล้ว จะมีความมั่นใจว่าสามารถทำงานสำเร็จได้น้อยกว่าการทำงานกลุ่ม

4. ปัจจัยสุดท้ายที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือน ได้แก่ ทักษะในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ได้อย่างชำนาญ สามารถใช้เครื่องมือการสื่อสารในการสืบค้นข้อมูลข่าวสารด้านวิชาการจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยทั้งภายในและภายนอกได้อย่างสะดวก ตลอดจนรู้วิธีการโพสต์ข้อความและข่าวสารบนเว็บไซต์สนทนาของรายวิชา และสามารถใช้อุปกรณ์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น อีเมล และเว็บไซต์ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ Alexandre Ardichvili (2008) ที่กล่าวว่าปัจจัยที่สนับสนุนให้การเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนมีคุณภาพ ผู้เรียนต้องรู้วิธีนำเสนอ สื่อสาร และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นบนเครือข่ายได้เป็นอย่างดี (Alexandre Ardichvili 2008) โดยคุณภาพการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนจะมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเครื่องมือสื่อสารในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้อีเมล เว็บไซต์ เป็นสื่อกลาง คุณภาพการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือน

อภิปรายผล

1) การรับรู้คุณค่าของการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือน สามารถกระตุ้นให้อยากเรียน และแลกเปลี่ยนความรู้กับอาจารย์และเพื่อน ๆ มากขึ้น จะเห็นได้ว่า ผู้เรียน ยังไม่คุ้นเคยกับการเรียนการสอนแบบนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้เรียนยังยึดติดอยู่กับการเรียนการสอนในชั้นเรียนแบบเดิมมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน หากมหาวิทยาลัยต้องการเพิ่มคุณภาพของการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนควรส่งเสริมการมีส่วนร่วม ลดช่องว่างระหว่างผู้เรียน และสร้างเครือข่ายความรู้ ตลอดจนเน้นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สุดาพันธ์ จุลเอียด (2552) ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนาบทเรียนบนห้องเรียนเสมือนโดยการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ที่เน้นการใช้ประเด็นปัญหาเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนบนเครือข่าย

2) วัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการศึกษาหลักถึงความไม่แน่นอน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนใน 8 มหาวิทยาลัยเอกชนยังมีวัฒนธรรมการหลักถึงความไม่แน่นอนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้เรียนมักจะยึดปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่อาจารย์กำหนดให้อย่างเคร่งครัด และมักจะไม่มั่นใจกับการแสดงความคิดเห็นโดยผ่านสื่อออนไลน์ เนื่องจากเกรงว่าความคิดเห็นที่แสดงออกไปอาจจะไม่ถูกต้อง หรือถูกวิจารณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนที่ตอบว่าถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยจะมีนโยบายสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ก็ตามในทางปฏิบัติแม้จะมีเว็บบอร์ดไว้ให้นักศึกษาได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่ยังไม่มีการใช้ในการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ เหตุผลก็คือ ส่วนใหญ่มีการเรียนการสอนแบบผสม โดยมีการเรียนการสอนในชั้นเรียนเต็มตามเวลา และมีห้องเรียนเสมือนเพื่อเป็นการสอนเสริม โดยวิธีการสอนยังคงเป็นอาจารย์ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากผู้เรียนเห็นว่า ผู้สอนต้องมีความรอบรู้ และผู้สอนเชื่อว่า คุณภาพการเรียนการสอนที่ดีขึ้นอยู่กับผู้สอนเป็นหลัก

3) วัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านความเป็นปัจเจกนิยม/กลุ่มนิยม ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียนมีความเป็นกลุ่มนิยม มากกว่าที่จะเป็นปัจเจกนิยม ผู้เรียนชอบที่จะทำงานที่อาจารย์มอบหมายให้โดยผ่านสื่อออนไลน์กับเพื่อนเป็นกลุ่ม มากกว่าที่จะทำงานคนเดียว โดยมีความไว้เนื้อเชื่อใจกันในระหว่างเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญที่ยึดเหนี่ยวสัมพันธ์ภาพภายในกลุ่ม และถ้าได้รับมอบหมายให้ทำงานคนเดียวแล้ว จะมีความมั่นใจว่าสามารถทำให้งานสำเร็จได้น้อยกว่าการทำงานกลุ่มสอดคล้องกับ Thomson (1996) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบการใช้เครือข่ายที่พบว่าการใช้เครือข่ายในการเรียนการสอนจะเพิ่มปริมาณการปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา การที่นักศึกษามีประสบการณ์กับเทคโนโลยีเครือข่ายมากขึ้น จะช่วยลดความวิตกกังวลลงได้

4) ปัจจัยสุดท้ายที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือน ได้แก่ ทักษะและความชำนาญในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียน โดยคุณภาพการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือนจะมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเครื่องมือสื่อสารในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้อีเมลเว็บบอร์ด เป็นสื่อกลาง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. เป็นเรื่องใหม่สำหรับการเรียนการสอนของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการตื่นรู้ และมีความพยายามที่อยากเรียนรู้ในการเรียนการสอน
2. เวลา เป็นตัวขับเคลื่อนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เพราะจำเป็นต้องใช้เวลามากในระยะแรกของกระบวนการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการจัดอบรมกระบวนการเรียนการสอนของห้องเรียนเสมือนให้ผู้เรียนและผู้สอนอยู่เรื่อยๆ

เนื่องจาก ผู้เรียนเป็นนักศึกษาใหม่ และผู้สอนเป็น
อาจารย์มาใหม่

2. ควรพัฒนาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน
สอนในแนวใหม่ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่
ตลอดเวลา

บรรณานุกรม

สุดาพันธ์ จุลเอียด. (2552). “การพัฒนาบทเรียนบนห้องเรียนเสมือนโดยประยุกต์การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก
สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี”,
วารสารวิทยบริการ. 20,2 (พฤษภาคม-สิงหาคม): 67-80.

Alexandre Ardichvili. (2008). Learning and knowledge sharing in virtual communities of practice:

motivators, barriers, and enablers. *Advance in Developing Human Resources*. 10, 4 :541-554.

Mowshowitz, A. (1997). *Virtual organization*. *Communication of the ACM*. 40(9): 30-37.

N. and Halse.C. Baumgart. (1999). *Approaches to learning across cultures:the role of assessment*.

Assessment in education:principles, plicy and practice. 6(3):321-340.

P. and Kantamara,P. Hallinger. (2001). *Learning to lead global changes in local cultures, Desinging a
computer-based simulation for Thai school leaders*. *Journal of Education Adminstration*. 30,3: 197-220.

Thomson, Jay. (1996). *The California virtual university*. (Online). Available:

<http://www.id.ucsb.edu/detehe/library/distance/calif/calvu.html>